Sosyal Medya Teyit/Güven Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Sosyal Medya Teyit/Güven Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30736

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Sosyal Medya Teyit/Güven Ölçe?i, 2019 y?l?nda Çömlekçi ve Ba?ol taraf?ndan, bireylerin Sosyal Medya platformlar? üzerinden kar??la?t?klar? haber içeriklerine yönelik güven düzeylerini ve bu haberlerin do?rulu?unu kontrol etme (teyit etme) al??kanl?klar?n? ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Ölçek, kullan?c?lar?n geleneksel medya organlar?n?n sosyal medya payla??mlar?ndan, ba??ms?z gazetecilere, fenomenlere ve ki?isel çevrelere kadar uzanan farkl? kaynaklara olan güven alg?lar?n? de?erlendirmektedir. Ayn? zamanda, kullan?c?lar?n haberin güvenilirli?ini belirlemek için uygulad?klar? çoklu platform do?rulama stratejilerini de kapsamaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Sosyal Medya, Güven, Haber Teyidi, Do?rulama Al??kanl?klar?, ?leti?im, Likert Ölçe?i, Medya Okuryazarl???.

Yazarlar

Mehmet Fatih Çömlekçi, Osman Ba?ol

Amaç

Ölçe?in temel amac?, h?zla yay?lan sosyal medya içeriklerine kar?? kullan?c?lar?n sergiledi?i bili?sel ve davran??sal tepkileri sistematik olarak ölçmektir. Bu amaç do?rultusunda, ölçek iki ana boyutu ele almaktad?r: sosyal medya içeriklerine yönelik genel güven düzeyi ve bu güveni sa?lamak veya sorgulamak için gerçekle?tirilen aktif teyit etme davran??lar?.

Bu araç, akademik çal??malarda sosyal medya ekosisteminde bilgi yay?l?m?, yanl?? bilgi (dezenformasyon) ve medyan?n güvenilirli?i konular?nda kullan?c? davran??lar?n? derinlemesine incelemek için kritik bir ölçüm sa?lamaktad?r. Ölçek, özellikle teyit al??kanl?klar?n?n medya türüne (sosyal medya içi/d???, internet/bas?l?) göre nas?l de?i?ti?ini analiz etme imkan? sunar.

Yap?

Sosyal Medya Teyit/Güven Ölçe?i, iki temel psikolojik yap?y? ölçmek üzere tasarlanm??t?r: Sosyal Medya Güveni ve Haber Teyit Al??kanl?klar?.

Sosyal Medya Güveni: Bu alt boyut (Örn: Maddeler 1-6), kullan?c?n?n farkl? sosyal medya kaynaklar?na (örne?in, geleneksel bas?n, internet gazeteleri, gazeteciler, kullan?c? taraf?ndan olu?turulan içerikler, fenomenler ve arkada?lar) ne ölçüde güvendi?ini de?erlendirir. Bu, kayna??n

ARABPSYCHOLOGY.COM

me?ruiyeti ve alg?lanan tarafs?zl???na dair bir yarg?y? yans?t?r.

Haber Teyit Al??kanl?klar?: Bu alt boyut (Örn: Maddeler 7-10), kullan?c?n?n bir habere ula?t?ktan sonra, haberin do?rulu?unu aktif olarak ara?t?rma ve do?rulama davran??lar?n? (teyit etme) ölçer. Bu teyit süreçleri, sosyal medya içi kar??la?t?rmadan, sosyal medya d??? internet kaynaklar?na veya geleneksel internet d??? kaynaklara kadar farkl? düzeylerde incelenmektedir.

Geçerlik

Ölçe?in yap? geçerli?i, Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?larak incelenmi?tir. Elde edilen bulgular, ölçe?in hipotez edilen faktör yap?s?na yüksek düzeyde uyum sa?lad???n? göstermektedir.

Uyum ?yili?i ?ndeksi De?erleri (Fit Indices) a?a??daki gibidir, bu de?erler ölçe?in güçlü bir yap?sal geçerli?e sahip oldu?unu kan?tlamaktad?r:

X2/sd (Ki-Kare/Serbestlik Derecesi): 112.25/32 = 3.50 (?stenen s?n?r <5)
RMSEA (Yakla??k Hata Karekök Ortalamas?): 0.057 (?stenen s?n?r <0.08)
NFI (Normla?t?r?lm?? Uyum ?ndeksi): 0.95 (?stenen s?n?r >0.90)
NNFI (Normla?t?r?lmam?? Uyum ?ndeksi): 0.95 (?stenen s?n?r >0.95)
CFI (Kar??la?t?rmal? Uyum ?ndeksi): 0.96 (?stenen s?n?r >0.95)
GFI (?yilik Uyum ?ndeksi): 0.97 (?stenen s?n?r >0.90)
AGFI (Düzeltilmi? ?yilik Uyum ?ndeksi): 0.95 (?stenen s?n?r >0.85)

Güvenirlik

Ölçe?in iç tutarl?l???, güvenirlik analizleri ile belirlenmi?tir. Çal??mada, ölçe?in iç tutarl?l???n?n yüksek oldu?u tespit edilmi?tir.

Güvenirlik ölçütü olarak kullan?lan Cronbach's Alpha de?eri 0.70 e?i?inin üzerinde bulunmu?tur. Bu sonuç, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü ve ölçe?in bilimsel ara?t?rmalarda kullan?ma uygun oldu?unu göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in geli?tirme çal??mas?nda, Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?larak ölçe?in faktör yap?s? test edilmi? ve do?rulanm??t?r. DFA sonuçlar?, ölçe?in iki faktörlü yap?s?n?n (Güven ve Teyit) veri setine mükemmel düzeyde uyum sa?lad???n? göstermi?tir.

Uyum indekslerinin (CFI, GFI, AGFI gibi) 0.95 ve üzeri de?erlerde olmas?, modelin teorik yap?s?n?n ampirik verilerle tutarl? oldu?unu güçlü bir ?ekilde desteklemektedir. Bu durum, Sosyal Medya Teyit/Güven Ölçe?i'nin sa?lam bir yap?ya sahip oldu?unu ve ölçmek istedi?i kavramlar?

ARABPSYCHOLOGY.COM

do?ru bir ?ekilde temsil etti?ini kan?tlamaktad?r.

Araç

Test Türü: Geli?tirme (Özgün Ölçek Geli?tirme Çal??mas?)

Format: 10 maddeden olu?an, 5 dereceli Likert Ölçe?i.

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Genel Sosyal Medya Kullan?c?lar?

Ya? Grubu: Yeti?kinler ve Yüksekö?retim Ö?rencileri (Ara?t?rman?n yap?ld??? popülasyon genellikle bu grubu kapsamaktad?r.)

Popülasyon Detaylar?: Ölçek, sosyal medya platformlar?n? aktif olarak kullanan bireylerin medya tüketimi ve do?rulama al??kanl?klar?n? ölçmeyi hedeflemektedir.

Test Metodolojisi: Kat?l?mc?lar, her bir ifadeye yönelik kendi güven veya teyit etme s?kl?klar?n? 1'den (hiçbir zaman) 5'e (her zaman) kadar derecelendirirler.

Anahtar Kelimeler

Dijital Güven, Haber Tüketimi, Dezenformasyon, Yap?sal E?itlik Modellemesi, Cronbach Alfa, Sosyal Medya Fenomenleri.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Mevcut de?il.

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: fatihcomlekci@gmail.com (Sorumlu Yazar)

Yaz??ma Adresi: Makalenin yay?mland??? üniversite veya sorumlu yazar?n kurumsal adresi.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, akademik bir makale kapsam?nda 2019 y?l?nda yay?mlanm??t?r. Ölçe?in ticari olmayan akademik kullan?mlar? için genellikle sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Sorumlu yazar: **Mehmet Fatih Çömlekçi**.

Testin Y?l?: **2019**.

Ölçe?in orijinal makalesi ve detaylar?na ula?mak için kullan?lan kaynak referans?n linki:

ARABPSYCHOLOGY.COM

iletisimdergisi.gsu.edu.tr.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? burada indirilebilir: sosyal-medya-teyitguven-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Çömlekçi, M. ve Ba?ol, O. (2019). Sosyal medya haberlerine güven ve kullan?c? teyit al??kanl?klar? üzerine bir inceleme. **Galatasaray Üniversitesi ?leti?im Dergisi, 30**, 55-77. doi: 10.16878/gsuilet.518697

Sosyal Medya Teyit/Güven Ölçe?i Maddeleri

Derecelendirme: 1= hiçbir zaman - 5= her zaman

Bas?l? olarak da??t?lan gazetelerin sosyal medya payla??mlar?na güvenirim.
?nternet gazetelerinin sosyal medya payla??mlar?na güvenirim.
Tan?nm?? gazetecilerin sosyal medya payla??mlar?na güvenirim.
Kullan?c?lar?n içerik olu?turdu?u mecralar?n payla??mlar?na güvenirim.
Sosyal medya fenomenlerinin sosyal medya payla??mlar?na güvenirim.
Arkada?lar?m?n/tan?d?klar?m?n sosyal medya payla??mlar?na güvenirim.
Sosyal medya üzerinden ula?t???m haberin do?rulu?u/güvenilirli?i ile ilgili ara?t?rma yapar?m.
Sosyal medya üzerinden ula?t???m haberi sosyal medyadaki farkl? kaynaklardan teyit ederim.
Sosyal medya üzerinden ula?t???m bir haberi sosyal medya d???ndaki internet kaynaklar?ndan teyit ederim.
Sosyal medya üzerinden ula?t???m bir haberi internet d???ndaki kaynaklardan teyit ederim.

ARABPSYCHOLOGY.COM